

ÄLÄ KADOTA SIELUASI

Saarna arkkipiispan virkaanasettamismessussa 2. sunnuntaina helluntaista

Turun tuomiokirkko, 3.6.2018

Arkkipiispa Tapio Luoma

Elämä on täynnä valintoja. Kotona vaatekomeron edessä tai kaupassa hyllyjen välissä pulmaksi muodostuu toisinaan se, mikä tarjolla olevista vaihtoehtoista olisi paras. Kalenterin järjestämisessä tai äänestämiseen valmistautumisessa on tehtävä ratkaisuja. Erityisen vaikeaa valintojen tekeminen on silloin, kun on luovuttava joistakin vaihtoehtoista. Toisaalta maailmassa – niin lähellä kuin kaukanakin – on paljon ihmisiä, jotka voivat korkeintaan unelmoida sellaisesta valinnanvarasta, jossa aidosti pystyisi valitsemaan eri vaihtoehtoista.

Våra val och beslut avspeglar våra värderingar, de visar vad vi anser vara viktigt och värdefullt. I vårt land behöver vi en värdediskussion. En sådan efterfrågas och visst har vi också delvis fört den. Samtidigt har det blivit tydligt, att det här inte är någon helt enkel uppgift, för det är inte alls entydigt vad vi anser vara viktigt och värdefullt. Många aktuella frågor i vårt samhälle delar åsikterna. Tillspetsade uppfattningar som framförs på ett ännu mera tillspetsat sätt delar in människor i olika läger som har svårt att kommunicera med varandra.

On pakko myöntää, että meillä näyttää olevan kovin erilaiset näkemykset siitä, mikä on arvokasta ja tärkeää. Tästä huolimatta näkökantoja yhdistää yksi arvokkaaksi ja tärkeäksi mielletty asia: se, mikä on ihmiselle hyväksi. Vastuulliset ratkaisut ja valinnat pyrkivät tavalla tai toisella ottamaan huomioon ihmisen hyvän. Olkoon kyse yhdenvertaisuuden toteutumisesta tai ilmastonmuutoksen hillitsemisestä, demokratian puolesta puhumisesta tai sotien, nälän ja katastrofien piinaamien ihmisten auttamisesta, haluamme toimia niin, että ihmisen hyvä toteutuisi. Ongelmamme ei tällöin ole siinä, että emme oivaltaisi ihmisen hyvän merkitystä, vaan siinä, että tätä hyvää tavoitellessamme erilaiset arvostukset ja tärkeysjärjestykset ohjaavat meitä toimimaan moneen eri suuntaan.

I dagens evangelium talar Jesus om val och beslut, om vad som är viktigt och värdefullt. Han talar om det som är gott för människan. *”Den som vill rädda sitt liv skall mista det, men den som mister sitt liv för min skull, han skall rädda det. Vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen men får betala med att mista sig själv?”*

Jesus talar med eftertryck om människan och till människan. Han fokuserar på det som är gott för människan. Det som är gott för människan kan ändå inte vara en hänsynslös själviskhet, där människans eget bästa är mer värdefullt än någon annan människas eller någon annan grupps bästa. Och det som är gott för människan är inte heller nödvändigtvis mer värdefullt än det som är gott för naturen.

Jeesus nivoo opetuksensa ihmisen hyvästä omaan persoonaansa: *”Joka elämänsä minun tähteni kadottaa, on sen löytävä.”* Ihmisen hyvä ei ole lopulta kiinni vain ihmisestä itsestään. Sen lähteenä on Jeesus Kristus, meidän Herramme, joka on yhtä aikaa paitsi ihminen myös Jumala. Tämä on yksi osoitus siitä, mitä tarkoitetaan, kun puhutaan Kristus-keskeisyydestä. Jeesuksessa ihmisen hyvä yhdistyy Jumalan hyvyteen. Ihmisen huomioon ottaminen on Jumalan palvelemista ja Jumalan kunnioittaminen on ihmisen arvostamista.

Jeesus johdattelee arvojärjestyspohdintojamme vieläkin syvemmälle. *”Mitä hyödyttää ihmistä, jos hän voittaa omakseen koko maailman mutta menettää sielunsa?”* Niin, mitä hyödyttää onnellisuuden

tavoittelu, jos mikään ei riitä? Mitä hyödyttää vaikutusvalta, jos sen hintana on, että ihminen joutuu olemaan jotakin muuta kuin mitä hän on? Tai mitä hyödyttää korkea asema, jos ihminen sen häikäisemänä sokaistuu ja kadottaa sekä halunsa että kykynsä asettua toisen ihmisen asemaan? Tai mitä hyötyä on suuresta suosioista, jos suosion osoittaja on suosituille yhdentekevä?

Oman sielunsa menettäminen on Jeesuksen mukaan suuri onnettomuus. Sielun käsite on vaikea määrittellä. Mistä puhumme, kun puhumme sielusta? Yksi tapa ymmärtää se on, että sielu tarkoittaa sitä, mikä jokaisessa ihmisessä on luovuttamatonta ja ainutlaatuista. Sielu on jokaisen persoonan ydin, hänen ihmisyytensä, hänen minuutensa ydin. Sielu on persoonan ulottuvuus, johon kohtaaminen toisen ihmisen ja Jumalan kanssa jättää aina jälkensä.

Yksi sielunsa kadottamisen ikävistä seurauksista on, että ihminen kadottaa kyvyn olla läsnä. Silloin ihminen on aina jossakin muualla, joidenkin muiden kanssa, mutta ei niiden, jotka juuri nyt ovat hänen lähellään ja tarvitsisivat hänen läsnäoloaan. Sielunsa hukannut ihminen ei ole läsnä edes itselleen. Empatia, myötätunto, valmius kuunnella toista ihmistä, ovat juuri niitä kipeästi tarvittuja asioita, joiden voi sanoa nousevan sielusta.

Jesus ser det alltså som en allvarlig skada om man förlorar sig själv, för då förlorar man möjligheten till en djup gemenskap med andra och också med Gud. Något av det genuint mänskliga som Gud har skapat oss till går förlorat. Beröringspunkten med vårt eget jag, med andra människor men också med Gud försvinner. Att vi bevarar vår själ hör i högsta grad till det som är gott för människan.

"Mitä hyödyttää ihmistä, jos hän voittaa omakseen koko maailman mutta menettää sielunsa?" Näillä Herramme sanoilla on viesti myös Suomen evankelis-luterilaisen kirkon uudelle arkkipiispalle. Viime viikkoina olen joutunut paljon miettimään, mitä uuden ja vaativan viran vastaanottaminen merkitsee. Mihin tämä alkava virkakauteni vie minua itseäni ja mihin meidän kirkkomme sen aikana kulkee? Monenlaisen arkuuden keskellä on tuntunut erityisen hyvältä kuulla rohkaisua, jossa on kannustettu minua olemaan oma itseni. Kuulen tuossa Jeesuksen viestin: älä kadota sieluasi. Tästä kannustuksesta ja muistutuksesta olen hyvin kiitollinen.

Jeesuksen sanoma asioiden oikeasta arvojärjestyksestä kertoo osuvasti, mistä kristillisessä uskossa ja kirkon elämässä on kysymys: ihmisestä, joka on Jumalan luomistekoa, ihmisestä, joka tarvitsee toista ihmistä ja Jumalaa. Kyse on ihmisestä, jonka ratkaisut ja valinnat vaikuttavat toisiin ihmisiin ja myös koko luomakuntaan. Kyse on ihmisestä, jota Jumala rakastaa ja jonka kautta hän haluaa rakkautensa näkyvän kaikkialle. Kaiken tämän vuoksi on tärkeää, että emme kadota omaa sieluamme.